

Yrkesmässig överlåtelse och privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter

Översyn av faroklasser och undantag

Förord

I december 2010 fick Kemikalieinspektionen i uppdrag av regeringen att göra en översyn av de svenska reglerna om krav på tillstånd för yrkesmässig överlåtelse och privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter. Uppdraget redovisades för regeringen i februari 2012 och flera förslag redovisades. Några ändringar i enlighet med rapportens förslag har hittills inte genomförts. I rapporten föreslogs även att en översyn av befintliga undantag i KIFS 2008:2¹ 4 kap. 2 § skulle göras under våren 2012. Av olika skäl har en översyn över av dessa undantag inte kunnat genomföras förrän under 2016.

I denna utredning görs en översyn av vilka faroklasser som bör omfattas av tillståndsreglerna samt vilka befintliga undantag från krav på tillstånd som bör vara kvar respektive tas bort med hänsyn till hälsorisker vid hantering och dagens användning och behov.

Utredningen genomfördes vid avdelningen Utveckling av lagstiftning och andra styrmedel. Enhetschefen Ing-Marie Olsson Rensner ansvarade för uppdraget. I projektgruppen deltog Wiktor Andersson, Anna Elzvik Christophe Kellner, Johanna Löfbom, Susanna Norrthon Risberg, Margareta Warholm, Monica Wårnheim, och Inger Cederberg.

---

¹ Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer

Innehåll

Översyn av faroklasser och undantag	1
Sammanfattning	5
1 Inledning	7
1.1 Allmänt	7
1.2 Utredningens genomförande.....	7
2 Befintliga regler	8
2.1 Vad innebär reglerna?.....	8
2.2 Faroklasser som omfattas av tillståndskrav idag	8
2.3 Undantag från tillståndskravet.....	10
3. Förslag på ändringar i befintliga regler	11
3.1 Inledning.....	11
3.2 Vilka ändringar har Kemikalieinspektionen bemyndigande att göra?	11
3.3 Vilka faroklasser bör omfattas av tillståndskrav?	12
3.4 Vilka undantag från tillståndskravet bör tas bort respektive vara kvar?	14
4. EU-rättslig analys av förslaget	20
5 Förslag till ändring av KIFS 2008:2 samt KIFS 2005:7	22
5.1 Författningsförslag	23
5.1.1 I fråga om KIFS 2008:2	23
5.1.2 I fråga om KIFS 2005:7	27
6 Konsekvensanalys	28
6.1 Inledning.....	28
6.2 Exkludering av STOT RE 1	28
6.2.1 Problem- och målformulering	28
6.2.2 Nollalternativet	29
6.2.3 Alternativa lösningar.....	29
6.2.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer.....	29
6.2.5 Analys av alternativ	31
6.3 Undanta frätande produkter för yrkesmässig överlåtelse	31
6.3.1 Problem- och målformulering	31
6.3.2 Nollalternativet	31
6.3.3 Alternativa lösningar.....	31
6.3.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer.....	31
6.3.5 Analys av alternativ	32
6.4 Ta bort undantag för flussmedel	32
6.4.1 Problem- och målformulering	32
6.4.2 Nollalternativet	33
6.4.3 Alternativa lösningar.....	33
6.4.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer.....	33
6.4.5 Analys av alternativ	33
6.5 Ta bort undantag för metanol.....	34

6.5.1	Problem- och målformulering	34
6.5.2	Nollalternativet	34
6.5.3	Alternativa lösningar	34
6.5.4	Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer	34
6.5.5	Analys av alternativ	35
6.6	Samråd.....	35
6.7	Tidpunkt för införande	35
7	Kontakter	36
8	Litteraturförteckning	37
Bilaga 1: Sändlista – Remiss		38
Bilaga 2: Remissammanställning.....		39

Sammanfattning

Sammanfattning av Kemikalieinspektionens förslag:

Vi har gjort en översyn av bestämmelserna för yrkesmässig överlåtelse och privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter med syfte att se över vilka faroklasser som ska omfattas av begreppet särskilt farliga kemiska produkter. I översynen har även ingått att se över undantagen från krav på tillstånd. Vi har kommit fram till att:

1. Följande faroklasser bör fortsätta att omfattas av tillståndskrav

- Akut toxicitet i farokategorierna 1, 2 och 3
- Cancerogenitet, Mutagenitet i könsceller eller Reproduktionstoxicitet i farokategorierna 1A eller 1B
- Frätande på huden i farokategori 1A (privat hantering)
- Specifik organtoxicitet-enstaka exponering i farokategori 1 (STOT SE 1)

2. Följande faroklasser inte längre bör omfattas av tillståndskrav

- Specifik organtoxicitet-upprepad exponering i farokategori 1 (STOT RE 1)
- Frätande på huden i farokategori 1A (yrkesmässig överlåtelse)

3. Följande befintliga undantag från tillståndskrav bör vara kvar

- Natriumhydroxid och kaliumhydroxid
- Eldningsolja
- Motorbränslen
- Explosiva varor

4. Följande befintliga undantag från tillståndskrav bör tas bort

- Kromater
- Flussmedel
- Stenkolstjära
- Konstnärsfärger i pastaform
- Ammoniakgas som kylmedel i kylsystem för fritidsbåtar
- Metanol

5. Fördjupad översyn av produkter som hör till faroklassen frätande på huden farokategori 1A

Vi kommer att påbörja en sådan utredning under 2017.

Kemikalieinspektionen anser att produkter som kan vara dödliga vid förtäring, inandning eller hudkontakt eller kan ge allvarliga skador efter enstaka och kortvarig exponering även fortsättningsvis ska betraktas som särskilt farliga kemiska produkter och därmed omfattas av tillståndskrav. Även produkter som är cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska i de högsta kategorierna ska fortsättningsvis betraktas som särskilt farliga. Vi föreslår emellertid att tillståndskravet för yrkesmässig överlåtelse av produkter i faroklassen frätande på huden i farokategori 1A tas bort.

Skärpningen av kriterierna i CLP-förordningen innebär att fler produkter ska klassificeras i faroklassen STOT RE Specifik organotoxicitet - upprepad exponering farokategori 1 och därmed omfattas av tillståndskrav. Motsvarande klassificering enligt äldre regler medförde inte krav på tillstånd. Till skillnad från produkter som kan vara dödliga eller ge organskador efter enstaka exponering, så krävs upprepad eller långvarig exponering för att produkter klassificerade som STOT RE 1 ska ge upphov till organskada. En kraftigt begränsad tillgång till vanliga konsumentprodukter i denna faroklass bedöms inte stå i rimlig proportion till hälsoriskerna vid förväntad användning. Produkter klassificerade i STOT RE 1 bör därför inte omfattas av krav på tillstånd.

I Kemikalieinspektionens rapport nummer 2 från 2012 angavs att det behöver göras en översyn av undantagen för att spegla dagens användning och behov. Vid översynen av undantagen har vi tagit hänsyn till hälsorisker som kan uppkomma vid hantering av produkterna men även till behovet av att använda produkterna. Undantagen har varit oförändrade sedan 1986 vilket gör att det har skett förändringar vad gäller behovet av produkterna. Ytterligare aspekter är att det numera finns annan lagstiftning som reglerar överlåtande och användning.

Vi är medvetna om att det är inkonsekvent att privatpersoner får tillgång till vissa starkt frätande produkter utan krav på tillstånd, t.ex. propplösare som innehåller natriumhydroxid eller kaliumhydroxid, när andra produkter i samma faroklass är belagda med tillståndskrav. För att komma till rätta med denna inkonsekvens, krävs en mer omfattande utredning där även bestämmelserna om varor för rensning av avlopp i 15 § förordning (1998:944) samt EU-perspektivet behöver beaktas. Vi kommer att påbörja en sådan utredning under 2017.

För att öka kunskapen om hur starkt frätande propplösare ska hanteras på ett säkert sätt har Kemikalieinspektionen tillsammans med Giftinformationscentralen och Arbetsmiljöverket tagit fram en informationsfolder om propplösare som finns i tryckt form och på Kemikalieinspektionens webbplats².

---

² https://giftinformation.se/globalassets/publikationer/propplösare_folder_rev_151125.webb.pdf?id=2938

1 Inledning

1.1 Allmänt

I denna utredning har vi gjort en översyn av bestämmelserna för yrkesmässig överlåtelse och privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter. Dessa bestämmelser finns i 4 kap. i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

I översynen har vi gjort en bedömning av vilka faroklasser som bör omfattas av krav på tillstånd och vilka kemiska produkter som bör undantas från tillståndskravet d.v.s. de bestämmelser som omfattas av KIFS 2008:2 och som Kemikalieinspektionen har bemyndigande att meddela.

1.2 Utredningens genomförande

Vi har delvis tagit avstamp i den utredning som gjordes av Kemikalieinspektionen 2012. Vi har utgått från att privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter ska vara säker samtidigt som vi har tagit hänsyn till behovet av en modernisering av bestämmelserna så att de speglar dagens användning och behov.

På ett möte med några berörda branschorganisationer (KTF³, SVEFF⁴, IHH⁵, IKEM⁶ och Giftinformationscentralen) presenterade vi våra förslag på ändringar i 4 kap. KIFS 2008:2. Synpunkterna som kom fram gällde främst faroklassen frätande på hud farokategori 1A. Branschorganisationerna vill att denna faroklass tas bort från krav på tillstånd. Giftinformationscentralen informerade om att antalet frågor om alkaliska propplösare fortfarande uppgår till runt 300 frågor per år.

---

³ Kemisk-Tekniska Leverantörsförbundet.

⁴ Sveriges Färgfabrikanters Förening.

⁵ Branschföreningen för industriell och institutionell hygien.

⁶ Innovations- och kemiindustrierna.

2 Befintliga regler

2.1 Vad innebär reglerna?

Enligt bestämmelserna i 7 och 9-14 §§ förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer krävs tillstånd:

- för privat hantering av särskilt farliga kemiska produkter
- för yrkesmässig överlåtelse av särskilt farliga kemiska produkter

Tillstånd prövas av länsstyrelsen i det län där sökanden bedriver rörelse eller är bosatt. Ett tillstånd gäller i högst fem år. Avgiften för en ansökan om yrkesmässig överlåtelse är 2 300 kronor och för privat hantering 700 kronor. För privat hantering kan tillstånd endast ges för personer över 18 år och för konstnärligt, tekniskt, vetenskapligt eller liknande ändamål.

Med yrkesmässig överlåtelse menas överlåtelse där en person i sin näringsverksamhet överlåter produkten till såväl företag som till privatpersoner.

2.2 Faroklasser som omfattas av tillståndskrav idag

Vilka produkter som ska anses som särskilt farliga framgår av 4 kap. 1 § i KIFS 2008:2. Där framgår att det är klassificeringen enligt KIFS 2005:7⁷ eller CLP-förordningen som avgör om en produkt ska anses vara en särskilt farlig kemisk produkt.

Till gruppen särskilt farliga kemiska produkter hör generellt de mest hälsofarliga kemikalierna i samhället som:

- kan vara dödliga eller giftiga vid förtäring, inandning eller hudkontakt
- kan orsaka cancer, ge ärftliga genetiska skador, fosterskador eller nedsatt fortplantningsförmåga
- är starkt frätande på så sätt att de kan ge allvarliga/irreversibla frätskador direkt vid kortvarig exponering

I tabell 1 och 2 nedan beskrivs vilka faroklasser som medför tillståndskrav enligt CLP-förordningen respektive medförde tillståndskrav enligt KIFS 2005:7

---

⁷ Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Tabell 1. Faroklasser som enligt CLP-förordningen medför tillståndskrav

CLP-förordningen – faroklass
Akut toxicitet kategori 1, 2 och 3
Cancerframkallande, mutagen reproduktionstoxisk, farokategori 1A och 1B
Frätande farokategori 1A
STOT SE farokategori 1 - Specifik organtoxicitet – enstaka exponering
STOT RE farokategori 1 - Specifik organtoxicitet – upprepad exponering

Tabell 2. Faroklasser som enligt KIFS 2005:7 medförde tillståndskrav

KIFS 2005:7 – faroklass
Mycket giftig, Giftig
Cancerframkallande, mutagen reproduktionstoxisk ⁸
Frätande med riskfrasen R35 Starkt frätande

Kriterierna för faroklasserna STOT SE farokategori 1 - Specifik organtoxicitet – enstaka exponering och STOT RE farokategori 1 - Specifik organtoxicitet – upprepad exponering som finns i CLP-förordningen motsvaras i de äldre reglerna om klassificering (KIFS 2005:7) av någon av faroklasserna; mycket giftig, giftig (dödskalle) eller hälsoskadlig (Andreaskors).

2.3 Undantag från tillståndskravet

I 4 kap. 2 § i KIFS 2008:2 anges följande undantag från tillstandsreglerna:

- Natriumhydroxid och kaliumhydroxid
- Kromater
- Stenkolstjära
- Explosiva varor
- Flussmedel
- Konstnärsfärger i pastaform
- Eldningsolja
- Ammoniakgas som kylmedel i kylsystem för fritidsbåtar
- Bränslen avsedda för motordrift
- Metanol för privat hantering (säljaren måste ha tillstånd för överlåtelse)

⁸ Kan orsaka cancer, ge ärftliga genetiska skador, fosterskador eller nedsatt fortplantningsförmåga.

Privat hantering av metanol får således ske utan tillstånd men säljaren måste däremot ha tillstånd för överlåtelse. För metanolprodukter som kräver tillstånd för yrkesmässig överlåtelse enligt 7 § 2 i förordningen (2008:245) finns särskilda bestämmelser i 11 § Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter. Utöver lagstadgad faromärkning ska produkten även vara försedd med namn, adress och telefonnummer till försäljningsstället.

3. Förslag på ändringar i befintliga regler

3.1 Inledning

Kemikalieinspektionen har gjort en översyn av de bestämmelser som omfattas av KIFS 2008:2, d.v.s. en översyn av vilka faroklasser som bör omfattas av bestämmelserna och vilka ämnen och produktgrupper som fortsatt bör undantas från tillståndskravet. Några av de befintliga undantagen uppfattas som föråldrade och har spelat ut sin roll eftersom de användningar som de avser inte längre är aktuella. Undantagen behövde därför ses över.

I och med skärpta kriterier i CLP-förordningen omfattas fler produkter av krav på tillstånd. Det leder till att fler produkter får sådana klassificeringar som gör att de anses vara särskilt farliga enligt tillståndsreglerna. Produkter som inte tidigare omfattades av tillståndskravet vid klassificering enligt äldre regler i KIFS omfattas därför nu av reglerna.

Till särskilt farliga produkter hör bland annat produkter som enligt CLP-förordningen⁹ är klassificerade i faroklassen STOT RE 1, Specifik organotoxicitet - upprepad exponering, i farokategori 1. För vissa av dessa produkter fanns inte krav på tillstånd enligt äldre regler.

Konsekvensen av den strängare klassificeringen enligt CLP-förordningen, i kombination med de nationella tillståndsreglerna, är att Sverige som enda land i EU kraftigt begränsar tillgången på vanliga konsumentprodukter, som till exempel lacknafta eller färger med lacknafta och plastspackel som innehåller styren för reparation av båtskrov och bilkarosser. Detta bedöms sannolikt inte stå i rimlig proportion till hälsoriskerna vid förväntad konsumentanvändning.

Skillnaden i omfattning har lett till att Kemikalieinspektionen har beslutat om tidsbegränsade undantag för några ämnen som inte tidigare omfattades av tillståndskravet vid klassificering enligt äldre regler i KIFS. Undantagen för lacknafta (tre specifika CAS-nummer) och styren som ämnen eller ingående i blandningar gäller t.o.m. 31 maj 2017.

3.2 Vilka ändringar har Kemikalieinspektionen bemyndigande att göra?

Kemikalieinspektionen har med stöd av 25 § 7 och 26 § 3 i förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka kemiska produkter som ska anses vara särskilt farliga kemiska produkter och om undantag från bestämmelserna om särskilt farliga kemiska produkter i 7 och 9-14 §§. De

---

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006.

bestämmelser som meddelats med stöd av dessa bemyndiganden finns införda i 4 kap. KIFS 2008:2 som reglerar vilka produkter som anses som särskilt farliga och vilka undantag som gäller.

I förordningen (1998:944) om förbud i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter finns i 15 § ett förbud mot att saluföra eller överlåta varor för rensning av avlopp, om varan innehåller syra i en halt som överstiger tio viktprocent eller bas (lut) i flytande form i en halt som överstiger två viktprocent. Eftersom detta förbud finns i en förordning som Kemikalieinspektionen inte har bemyndigande att göra ändringar i, ingår inte detta förbud i denna översyn.

3.3 Vilka faroklasser bör omfattas av tillståndskrav?

Till gruppen särskilt farliga kemiska produkter hör de faroklasser med de mest hälsofarliga egenskaperna d.v.s. produkter som kan vara dödliga eller giftiga vid förtäring, inandning eller hudkontakt eller kan ge allvarliga skador efter enstaka och kortvarig exponering. Även produkter som är cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska i högsta kategorierna ska fortsättningsvis betraktas som särskilt farliga. Det är rimligt att sådana produkter även fortsättningsvis ska omfattas av tillståndskrav.

I och med kriterierna i CLP-förordningen är det fler kemiska produkter som är klassificerade som frätande på huden i farokategori 1A och således ska anses vara särskilt farliga. Det innebär att fler produkter omfattas av tillståndskravet. Vi föreslår därför att tillståndskravet för yrkesmässig överlåtelse av produkter i faroklassen frätande på huden i farokategori 1A tas bort. Motiveringen är att det i denna faroklass finns ett stort antal produkter som används för yrkesmässig rengöring. Ett tillståndskrav innebär både en administrativ och ekonomisk börda för de företag som säljer sådana produkter. Ett stort antal ansökningar om tillstånd för yrkesmässig överlåtelse av sådana produkter innebär även en administrativ börda för länsstyrelserna. Syftet med krav på tillstånd för yrkesmässig överlåtelse är inte att motverka olyckor på arbetsplatsen. För den yrkesmässiga hanteringen finns det istället andra regler till exempel arbetsmiljöregler och krav på säkerhetsdatablad.

Däremot anser vi att det är befogat att tillståndskraven för privat hantering av starkt frätande produkter i kategori 1 A kvarstår, eftersom sådana produkter kan orsaka allvarliga olyckor vid felaktig hantering i hemmen.

Vi föreslår att kemiska produkter som klassificeras som STOT RE Specifik organtoxicitet - upprepad exponering, i farokategori 1 inte ska omfattas av krav på tillstånd, varken vid yrkesmässig överlåtelse eller privat hantering. Skärpningen av kriterierna i CLP-förordningen har inneburit att fler produkter klassificeras i faroklassen STOT RE 1 och därmed omfattas av tillståndskrav jämfört med äldre regler. Det gäller flera produkter som har bred användning hos privatpersoner; några exempel på sådana produkter är målarfärg och produkter för vård och reparation av bilar och båtar. Till skillnad från produkter som kan vara dödliga eller ge organskador efter enstaka exponering, så krävs upprepade eller långvarig exponering för att produkter klassificerade som STOT RE 1 ska ge upphov till organskada. En kraftigt begränsad tillgång till vanliga konsumentprodukter bedöms därför inte vara motiverat med tanke på hälsorisken vid förväntad konsumentanvändning.

De flesta konsumentprodukter som klassificeras som STOT RE 1 får denna klassificering på grund av att de innehåller någon av de lacknaftor eller styren som idag är tillfälligt undantagna. Det innebär att dessa produkter redan idag får säljas till privatpersoner utan

tillstånd. Eftersom den föreslagna tidpunkten för ikraftträdande av ändringarna i nuvarande regler är 1 juni 2017 behöver dessa tillfälliga undantag inte förlängas efter utgångsdatum.

I tabell 3 nedan görs en genomgång med motivering av vilka faroklasser som bör omfattas av tillståndskrav respektive tas bort från tillståndskrav.

Tabell 3. Sammanställning med motivering av vilka faroklasser som bör omfattas av respektive tas bort från tillståndskrav.

Faroklass	Vara kvar/Ta bort	Motivering	Kommentar
Akut tox farokategori 1 	Vara kvar	Mycket farliga (dödliga) ämnen/blandningar. Akuta effekter.	
Akut tox farokategori 2 	Vara kvar	Mycket farliga (dödliga) ämnen/blandningar. Akuta effekter.	
Akut tox farokategori 3 	Vara kvar	Mycket farliga (giftiga) ämnen/blandningar. Akuta effekter.	
Cancerframkallande, mutagen, reproduktionstoxisk, farokategori 1A och 1B 	Vara kvar	Allvarliga hälsoeffekter.	

Faroklass	Vara kvar/Ta bort	Motivering	Kommentar
Frätande på huden farokategori 1A 	Vara kvar för privat hantering men tas bort för yrkesmässig överlåtelse.	Allvarliga/irreversibla frätskador kan uppstå direkt vid kortvarig exponering.	Allvarliga olyckor förekommer vid felaktig hantering av starkt frätande konsumentprodukter framför allt i hemmet.
STOT SE farokategori 1 	Vara kvar	Ämnen/blandningar som ger organskador efter enstaka exponering.	
STOT RE farokategori 1 	Tas bort	Ämnen/blandningar som ger organskador efter lång eller upprepad exponering.	

Vi föreslår således att produkter som klassificeras i faroklassen STOT RE 1 inte längre ska omfattas av krav på tillstånd. För övriga faroklasser, som idag omfattas av krav på tillstånd, föreslår vi att kravet på tillstånd fortsätter att gälla med ett undantag. Vi föreslår att tillståndskravet för faroklassen frätande på huden i farokategori 1A inte längre ska gälla vid yrkesmässig överlåtelse av produkter.

En analys av konsekvenserna av att exkludera produkter som klassificeras i STOT RE farokategori 1 redovisas i kapitel 6 (avsnitt 6.2). En analys av att inskränka tillämpningsområdet för faroklassen frätande på huden i farokategori 1A redovisas i avsnitt 6.3.

3.4 Vilka undantag från tillståndskravet bör tas bort respektive vara kvar?

Enligt uppgifter i KemI rapport 2/12 har undantagen varit desamma sedan lagen om kemiska produkter¹⁰ trädde ikraft den 1 januari 1986. Skälen till undantagen finns inte dokumenterade. Sannolikt infördes undantagen på grund av att användningen var spridd i samhället och att tillståndskrav skulle innebära alltför stora praktiska konsekvenser för såväl företag som privatpersoner. Idag uppfattas dock vissa av undantagen som föråldrade och har spelat ut sin roll medan andra fortfarande är motiverade som till exempel motorbränslen och eldningsolja.

¹⁰ Lag (1985:426) om kemiska produkter.

Vid översynen av undantagen har vi tagit hänsyn till hälsorisker som kan uppkomma vid privat hantering av produkterna. Att minska de kemiska riskerna i vardagen är ett steg på vägen att nå riksdagens miljökvalitetsmål Giftfri miljö. Vi har även tagit hänsyn till behovet av att använda produkterna. Flertalet av undantagen har varit oförändrade sedan 1986, samtidigt som det har skett förändringar vad gäller behovet av produkterna. Produkterna kan ha ersatts av andra mindre farliga produkter eller så är själva användningsområdet inte längre aktuellt. En tredje aspekt är att det idag finns annan lagstiftning som reglerar överlåtandet och användning.

Utifrån hälsorisk vid hantering av produkterna, behov av att använda produkterna samt koppling till annan lagstiftning har vi gjort en bedömning av vilka undantag från tillståndskravet som bör vara kvar respektive tas bort.

I tabell 4 finns en sammanställning med motivering av vilka undantag från tillståndskravet som vi föreslår ska tas bort.

Tabell 4. Sammanställning med motivering till vilka undantag från tillståndskravet som vi föreslår ska tas bort.

Undantag	Skäl för att tas bort	Kommentar
Kromater	Undantaget har spelat ut sin roll. Ingen känd användning som kan ge anledning till undantag.	Ett flertal kromater är förbjudna att säljas till konsumenter enligt post 28-30 i bilaga XVII till Reach. Krom (VI) föreningar i cement är reglerade i post 47 i bilaga XVII till Reach. På bilaga XIV till Reach (tillstånd krävs för användning) finns flera kromater upptagna. Flera kromater finns även upptagna på Kandidatförteckningen (Reach).
Flussmedel	Större delen av de flussmedel som säljs till konsumenter idag faller inte inom några av de faroklasser som är särskilt farliga. Men det finns flussmedel, t.ex. de som innehåller fluorväte-syra, som har sådana allvarliga egenskaper att det är befogat att de omfattas av tillståndskravet för såväl överlåtelse som privat hantering.	

Undantag	Skäl för att tas bort	Kommentar
Stenkolstjära	Undantaget har spelat ut sin roll. Ingen känd användning som kan ge anledning till undantag.	
Konstnärsfärger i pastaform	Inte befogat att privatpersoner ska kunna köpa döds-kalle-märkta konstnärsfärger.	Förbudet i post 28-30 i bilaga XVII till Reach mot att sälja ämnen till konsumenter som har en harmoniserad klassificering som cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska ¹¹ i kategori 1A och 1B enligt CLP-förordningen gäller inte för konstnärsfärger.
Ammoniakgas som kylmedel i kylsystem för fritidsbåtar	Undantaget har spelat ut sin roll. Används inte längre i kylsystem för fritidsbåtar.	
Metanol Dagens undantag gäller endast privat hantering. Det krävs således tillstånd för yrkesmässig överlåtelse redan idag.	Tas bort för privat hantering av metanol som inte används som bränsle för motordrift. Användning som bränsle till modellmotorer, bedömer vi omfattas av undantaget för motorbränslen. Allvarliga hälsoeffekter vid förtäring. Befogat att produkter som innehåller metanol omfattas av tillståndskrav för privat hantering. Den europeiska kemikaliemyndigheten Echas Riskbedömningskommitté (RAC) bedömer att produkter som innehåller över 0,6 procent metanol kan medföra risk för allvarliga hälsoeffekter vid förtäring.	EU- Kommissionen har tagit fram ett förslag på förbud mot att sälja metanol (haltgräns 0,6 viktprocent) i spolarvätskor, avfrostningsvätskor och denaturerad alkohol för konsumentanvändning. Förslaget har diskuterats i Reachkommittén i december 2016 men diskussionen kommer att fortgå under 2017.

Däremot bedömer vi att det fortfarande finns skäl för att ha kvar vissa av de nu gällande undantagen med motiveringen att det finns en utbredd användning, av till exempel motorbränslen, och därmed ett behov att använda dessa produkter. Att ta bort undantagen skulle få stora praktiska konsekvenser. Ett annat skäl är kopplingen till annan lagstiftning som reglerar överlåtelse eller användning. Att ta bort undantaget för explosiva varor skulle

¹¹ Produkter som kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen.

innebära risk för en dubbelreglering. När det gäller vanliga konsumentprodukter som innehåller natriumhydroxid eller kaliumhydroxid har Giftinformationscentralen (GIC) under den senaste tioårsperioden fått in mellan 200 och drygt 300 förfrågningar årligen, framförallt för propplösare. I cirka 60 procent av fallen har GIC bedömt att tillbuden har varit så allvarliga att frågeställaren har uppmanats att söka vård. Skälet till att vi ändå föreslår att undantaget ska vara kvar för privat hantering är de stora praktiska konsekvenserna av att ta bort undantaget, eftersom det är en vanlig användning i konsumentprodukter. Samtidigt är vi tveksamma till att det finns ett behov av starkt frätande propplösare för konsumentanvändning. För produkter som innehåller natriumhydroxid eller kaliumhydroxid föreslår vi därför att undantaget är kvar tills vidare men att det behöver utredas ytterligare i en särskild utredning där också bestämmelserna om varor för rensning av avlopp i 15 § förordning (1998:944) samt EU-perspektivet behöver beaktas. En sådan utredning kommer att påbörjas under 2017.

Ett ytterligare skäl är att Sverige inte fick gehör för ett EU-gemensamt förbud mot natrium- och kaliumhydroxid i propplösare för konsumentbruk när vi presenterade ett sådant förslag på ett EU-expertmöte våren 2015. Flera deltagande medlemsländer ansåg att ett förbud var oproportionellt. De deltagande medlemsländerna var dock positiva till en förpackningslösning eller åtgärder på försäljningsstället, t.ex. endast få säljas över disk. Den europeiska branschorganisationen AISE har startat ett arbete med att ta fram en förpackningslösning för propplösare avsedda för konsumentanvändning. Syftet med arbetet är att minska risken för olyckor. Arbetet kommer att pågå under 2017.

Det är inte heller i linje med arbetet för en giftfri vardag att privatpersoner har tillgång till starkt frätande produkter utan krav på tillstånd.

För att öka kunskapen om hur starkt frätande propplösare ska hanteras på ett säkert sätt har Kemikalieinspektionen tillsammans med Giftinformationscentralen och Arbetsmiljöverket tagit fram en informationsfolder om propplösare som finns i tryckt form och på Kemikalieinspektionens webbplats¹².

I tabell 5 finns en sammanställning med motivering av vilka undantag från tillståndsplikten som vi föreslår ska vara kvar.

---

¹² https://giftinformation.se/globalassets/publikationer/propplösare_folder_rev_151125.webb.pdf?id=2938

Tabell 5. Sammanställning med motivering av vilka undantag från tillståndsplikten som vi föreslår ska vara kvar.

Undantag	Skäl för att vara kvar	Kommentar
Natriumhydroxid och kaliumhydroxid	Stora praktiska konsekvenser av att ta bort undantaget eftersom det är en vanlig användning i konsumentprodukter. Exempel är produkter för kalkborttagning, sanitetsrengöring, propplösning, ugnrensning, fasadrensning och färgborttagning Föreslås vara kvar för tillfället men det är en komplex frågeställning som behöver utredas ytterligare.	Den europeiska branschorganisationen AISE håller på att ta fram en förpackningslösning för propplösare som ska minska risken för olyckor vid konsumentanvändning. Ökat antal frågor om olyckor med frätande propplösare till Giftinformationscentralen. Kemikalieinspektionen har tillsammans med Giftinformationscentralen och Arbetsmiljöverket tagit fram en informationsfolder om propplösare som finns i tryckt form och på Kemikalieinspektionens webbplats. https://giftinformation.se/globalassets/publikationer/propplösare_folder_rev_151125.webb.pdf?id=2938
Eldningsolja	Används för uppvärmning av småhus. Inte rimligt med krav på tillstånd.	
Motorbränslen	Omfattar bl.a. bensin för bilar. Utan undantag stora praktiska konsekvenser på grund av stor och spridd användning. Många privatpersoner och försäljningsställen.	Undantaget omfattar även metanolbränslen för modellmotorer till exempel i modellflygplan.
Explosiva varor	Koppling till annan lagstiftning – risk för dubbelreglering. Hantering, överföring, import och export av explosiva varor är tillståndspliktig enligt regler i lagen (2010:1011) om	

	brandfarliga och explosiva varor. Lagen kompletteras med förordning och ett antal MSB ¹³ -föreskrifter. Den prövning som görs för sådana tillstånd får anses fylla motsvarande funktion som dessa regler.	

Tidsbegränsade undantag

Styren¹⁴ (CAS-nummer 100-42-5) och tre lacknaftor¹⁵ (CAS-nummer 8052-41-3, 64742-88-7 och 64742-82-1) som ämnen eller i blandningar har tidsbegränsade undantag från kravet på tillstånd. Undantaget gäller till och med 31 maj 2017. Vi föreslår att kemiska produkter som klassificeras som STOT RE faroklass 1 inte ska omfattas av krav på tillstånd. Därmed behöver inte dessa undantag förlängas efter sista giltighetsdag eftersom den föreslagna tidpunkten för ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna i nuvarande regler är 1 juni 2017.

Övriga ändringar

I 4 kap. 2 § tredje stycket i KIFS 2008:2 finns en upplysningsbestämmelse som gäller för metanol. Bestämmelsen säger att särskilda märkningskrav gäller för metanolprodukter som kräver tillstånd för att få säljas enligt 7 § 2 i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Den materiella regeln återfinns emellertid i 11 § KIFS 2005:7 och gäller samtliga kemiska produkter, alltså inte enbart metanolprodukter. Denna bestämmelse säger att märkningen ska innehålla uppgift om namn, adress och telefonnummer till försäljningsstället.

Vi föreslår att bestämmelserna i 4 kap. 2 § 3 stycket KIFS 2008:2 samt i 11 § KIFS 2005:7 upphävs.

Skälet till förslaget om att ta bort bestämmelserna är främst att det framstår som tveksamt om det är praktiskt möjligt att kräva kontaktuppgifter till alla försäljningsställen på förpackningarna. Detta gäller även med beaktande av att regeln funnits i ett par decennier. Vidare kan man ställa sig frågan om en sådan regel är relevant i dagens rättsliga kontext. Det följer nämligen redan av CLP art. 17.1 a att farliga ämnen och blandningar ska märkas med uppgifter om namn, adress och telefonnummer till leverantörer. Vidare följer av produktsäkerhetslagen (2004:451) en skyldighet för tillverkare och distributörer att tillhandahålla information som behövs för att spåra varornas ursprung. Även om sålunda en leverantör kan finnas utanför Sverige, så har de som hanterar varorna, däribland konsumenter, med stöd av dessa senare tillkomna regler en möjlighet att spåra de kemiska produkternas ursprung och få information om hur de ska hantera sådana varor på ett säkert sätt, även utan kontaktuppgifter till själva försäljningsstället.

Förslaget att ta bort regeln i KIFS 2008:2 innebär även att motsvarande bestämmelse i KIFS 2005:7 upphävs. Den bestämmelsen ska då också upphöra att gälla vid utgången av maj 2017.

¹³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

¹⁴ KIFS 2015:6. Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

¹⁵ KIFS 2015:3. Föreskrifter om ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

4. EU-rättslig analys av förslaget

Några av ämnena som träffas av de befintliga svenska reglerna om överlåtelsestillstånd regleras i viss mån av Reach-förordningen¹⁶. Den europeiska kemikalielagstiftningen Reach är en EU-förordning vilket innebär att reglerna ska tillämpas direkt, utan att genomföras i svenska regler. Reglerna i Reach gäller i alla medlemsländer och innebär i princip ett förbud mot att enskilda medlemsländer behåller eller inför nationella bestämmelser som reglerar samma sak.

Kemikalieinspektionen gör bedömningen att reglerna i Reach respektive de svenska överlåtelsereglerna har olika syften och reglerar olika saker. Reglerna i Reach reglerar i princip främst frågor om marknadstillträde och användning av enskilda ämnen. De svenska överlåtelsereglerna uppställer däremot villkor för försäljningen av vissa kemiska produkter och ställer krav på konsumenter att visa ett legitimt syfte för sin användning.¹⁷ Enligt Kemikalieinspektionen omfattas därmed de svenska överlåtelsereglerna inte av någon harmoniserad lagstiftning med avseende på dessa frågor.¹⁸ I avsaknad av harmoniserade regler för överlåtelse av vissa typer av farliga kemiska produkter ska de svenska överlåtelsereglerna därför bedömas utifrån fördragets bestämmelser om fri rörlighet för varor. Regler som de svenska ställer inga krav på de ämnen eller varor som omfattas av dessa reglers tillämpningsområde och gör heller ingen skillnad på inhemska varor eller varor med ursprung i någon annan medlemsstat. Enligt EU-domstolens praxis omfattas därför sådana regler inte av tillämpningsområdet för artikel 34 i fördraget som ju förbjuder s.k. kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan.¹⁹

För ämnen som har en harmoniserad klassificering som cancerframkallande, mutagena eller reproduktionstoxiska²⁰ i kategori 1A och 1B (s.k. CMR-ämnen) finns särskilda regler i Reach. Reglerna finns i posterna 28-30 i bilaga XVII till Reach och gäller för ämnen som har förtecknats i något av tilläggen 1- 6 till bilaga XVII. Sådana ämnen får inte släppas ut på marknaden eller användas som ämnen eller i blandningar för försäljning till allmänheten. Begränsningen gäller dock inte bl.a. för konstnärsfärger som innehåller ämnen som är klassificerade som s.k. CMR-ämnen i enlighet med kriterierna i CLP-förordningen. Sådana

---

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv.

¹⁷ Jfr. artikel 128 i Reach om fri rörlighet.

¹⁸ Det finns däremot ett rådets direktiv av den 4 juni 1974 om att uppnå etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster som egenföretagare och agent inom handel med och distribution av giftiga ämnen (74/557/EEG) men det bedöms inte vara omedelbart relevant för diskussionen här.

¹⁹ Jfr. exempelvis domarna i målen C-267/91 - Keck och Mithouard; C-391/92 - kommissionen mot Grekland; C-322/01 - Deutscher Apothekerverband samt C-309/02 - Radlberger Getränkegesellschaft och S. Spitz.

²⁰ Produkter som kan ge ärftlig genetisk skada, cancer, fosterskador eller störa fortplantningen.

konstnärsfärger får därmed finnas på den inre marknaden. Med utgångspunkt i resonemanget ovan är det däremot en annan sak att sådana konstnärsfärger i Sverige är föremål för överlåtelsestillstånd och därför endast kan säljas till konsumenter som har fått tillstånd därtill för privat bruk av länsstyrelsen.

Samma resonemang, om att de svenska reglerna och Reach-förordningens regler har olika syften, är enligt Kemikalieinspektionens mening tillämpligt på sådana ämnen som även regleras av Reach-förordningens avdelning VII om tillstånd. Detta gäller exempelvis beträffande vissa kromater där vi föreslår att dessa ämnen inte längre ska vara undantagna från de svenska tillståndskraven. Samma ämnen är även upptagna på bilaga XIV till Reach och får därmed inte släppas ut på marknaden eller användas i EU utan beviljat tillstånd från EU-kommissionen. Det gäller oavsett i vilken mängd ämnena hanteras. Om ämnet finns i en blandning krävs ett tillstånd om blandningen innehåller 0,1 viktprocent eller mer av ämnet. För reproduktionstoxiska ämnen krävs tillstånd om blandningen innehåller 0,3 viktprocent eller mer av ämnet. I undantagsfall kan andra koncentrationsgränser gälla. Ansökan om tillstånd görs hos den Europeiska kemikaliemyndigheten Echa. Ansökan kan göras av den som tillverkar, importerar eller är nedströmsanvändare²¹ av ett tillståndspliktigt ämne. Samtidigt som ansökan lämnas in ska en avgift betalas in. Avgiftens storlek bestäms genom Kommissionens avgiftsförordning²². Reach-förordningen reglerar således krav på ämnet, blandningen eller den vara som innehåller ämnet medan de svenska reglerna ställer krav på de fysiska eller juridiska personerna som vill kunna sälja sådana kemiska produkter. Svenska tillverkare och importörer av ämnen som omfattas både av Reach bilaga XIV och de svenska överlåtelsereglerna kommer därmed att behöva två typer av tillstånd – ett "EU-tillstånd" och ett svenskt överlåtelsestillstånd.

---

²¹ En fysisk eller juridisk person, annan än tillverkaren eller importören, som är etablerad i EU och använder ett ämne – antingen som sådant eller ingående i en blandning – i sin industriella eller professionella verksamhet. En distributör eller konsument är inte en nedströmsanvändare (jfr. art. 3.13 i Reach).

²² Kommissionens förordning (EG) nr 340/2008 om de avgifter som ska betalas till Europeiska kemikaliemyndigheten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach).

5 Förslag till ändring av KIFS 2008:2 samt KIFS 2005:7

I det följande föreslås dels ändringar av bestämmelserna i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer och dels Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Ändringar i 4 kap. KIFS 2008:2

I 4 kap. 1 § föreslås en ändring som innebär att dagens indelning i två punkter a och b tas bort (i punkt a redovisas klassificering enligt KIFS 2005:7 och i punkt b redovisas klassificering enligt CLP). Skälet är att det finns en övergångsbestämmelse i artikel 61.4 i CLP som innebär att blandningar som klassificerats, märkts och förpackats i enlighet med äldre regler i vissa fall inte behöver märkas om och omförpackas förrän den 1 juni 2017. Därmed finns det inte längre något behov av att hänvisa till de äldre reglerna i KIFS 2005:7. Det innebär att 4 kap. 1 § a i KIFS 2008:2 kan upphävas i sin helhet. I stället kommer det att räcka med att hänvisa till de faroklasser som i dag anges under punkten b, dvs. CLP-reglerna.

4 kap. 2 §. Ändringarna i denna paragraf innebär att undantagen för kromater, stenkoltjära, flussmedel, konstnärsfärger i pastaform samt ammoniakgas avsedd som kylmedel i kylsystem för fritidsbåtar upphävs. Vad gäller natriumhydroxid och kaliumhydroxid införs en bisats för att precisera att tillståndsreglerna inte ska tillämpas på dessa vare sig som enskilda ämnen eller ingående i blandningar.

I andra stycket samma paragraf innebär förslaget att dagens befintliga undantag för metanolprodukter inskränks och preciseras till att avse enbart sådana metanolprodukter som är avsedda att användas som bränsle för motordrift, t.ex. i vissa modellmotorer. Sådant ”metanolbränsle” får även i fortsättningen köpas och hanteras utan överlåtelsestillstånd. Övriga metanolprodukter som inte förekommer i sådan användning kommer dock enligt förslaget att kräva tillstånd för hantering som inte är yrkesmässig.

I tredje stycket samma paragraf innebär förslaget att dagens befintliga upplysningsbestämmelse upphävs tillsammans med motsvarande materiella regel i 11 § KIFS 2005:7 (jfr. avsnitt 3.4).

4 kap. 2 a § upphävs i sin helhet, eftersom det saknas skäl att förlänga dessa undantag som för övrigt är tidsbegränsade och därvid gäller till utgången av maj 2017.

4 kap. 4 §. Ändringar föreslås av redaktionell art. I andra punkten ändras benämningen av en viss typ av starkt frätande produkter för att bättre stämma överens med begreppsbildningen enligt CLP. Ett nytt andra stycke införs som förtydligar att försäljning av metanol avsett för motorbränsle omfattas av anteckningsskyldighet.

5.1 Författningsförslag

5.1.1 I fråga om KIFS 2008:2

Härigenom föreskrivs i fråga om Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer

dels att 4 kap. 2 a § ska upphöra att gälla,

dels att 4 kap. 1, 2 och 4 §§ ska ha följande lydelse.

4 kap. Tillståndskrav

Vilka produkter som anses som särskilt farliga

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
1 § Som <i>särskilt farliga kemiska produkter</i> ska anses sådana som a) vid klassificering och märkning enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter tillhör – faroklassen Mycket giftig och som ska märkas med farosymbolen Dödskalle och farobeteckningen Mycket giftig, – faroklassen Giftig och som ska märkas med farosymbolen Dödskalle och farobeteckningen Giftig, – någon av faroklasserna Cancerframkallande, Mutagen eller Reproduktionstoxisk och som ska märkas med farosymbolen Dödskalle, eller – faroklassen Frätande och som ska märkas med farosymbolen Frätsymbol, farobeteckningen Frätande och riskfrasen Starkt frätande.	1 § Som <i>särskilt farliga kemiska produkter</i> ska anses sådana som vid klassificering och märkning enligt förordning (EG) nr 1272/2008 tillhör – faroklassen akut toxicitet i farokategorierna 1,2 eller 3 och som ska märkas med faropiktogrammet Dödskalle med korsande benknotor (GHS06) och signalordet Fara – någon av faroklasserna Cancerogenitet, Mutagenitet i könsceller eller Reproduktionstoxicitet i farokategori 1A eller 1B och som ska märkas med faropiktogrammet Hälsofara (GHS08) och signalordet Fara, – faroklassen Frätande på huden i farokategori 1A och som ska märkas med faropiktogrammet Frätande (GHS05) och signalordet Fara, eller – faroklassen Specifik organtoxicitet-<i>enstaka exponering</i> i farokategori 1 och som ska märkas med faropiktogrammet Hälsofara (GHS08) och signalordet Fara.

b) vid klassificering och märkning enligt förordning (EG) nr 1272/2008 tillhör

– faroklassen akut toxicitet i farokategorierna 1,2 och 3 och som ska märkas med faropiktogrammet Dödskalle med korsande benknotor (GHS06) och signalordet Fara

– någon av faroklasserna Cancerogenicitet, Mutagenicitet i könsceller eller Reproduktionstoxicitet i farokategori 1A eller 1B och som ska märkas med faropiktogrammet Hälsofara (GHS08) och signalordet Fara, eller

– faroklassen Frätande på huden i farokategori 1A och som ska märkas med faropiktogrammet Frätande (GHS05) och signalordet Fara.

– någon av faroklasserna Specifik organotoxicitet-enstaka exponering eller Specifik organotoxicitet-upprepad exponering i farokategori 1 och som ska märkas med faropiktogrammet Hälsofara (GHS08) och signalordet Fara.

Undantag

2 §

Nuvarande lydelse	<i>Föreslagen lydelse</i>
Bestämmelserna i 7 och 9-14 §§ förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer ska inte tillämpas på natriumhydroxid, kaliumhydroxid, kromater, stenkolstjära, explosiva varor, flussmedel, konstnärsfärger i pastaform, eldnings-oljor eller ammoniakgas avsedd som kylmedel i kylsystem för fritidsbåtar. Bestämmelserna ska heller inte tillämpas på bränslen avsedda för motordrift. I fråga om metanolprodukter gäller undantaget i första stycket andra meningen inte yrkesmässig överlåtelse enligt 7 § 2 förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Metanolprodukter får dock förvärvas och i övrigt hanteras utan sådant tillstånd som avses i 7 § 1 förordningen. För metanolprodukter som kräver tillstånd enligt 7 § 2 i förordningen finns särskilda bestämmelser i 11 § Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter.	Bestämmelserna i 7 och 9-14 §§ förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer ska inte tillämpas på <i>natriumhydroxid och kaliumhydroxid som ämnen eller ingående i blandningar</i>. <i>Bestämmelserna ska heller inte tillämpas på explosiva varor, eldningsoljor eller bränslen avsedda för motordrift.</i> I fråga om metanolprodukter <i>avsedda för bränslen för motordrift krävs dock tillstånd för yrkesmässig överlåtelse enligt 7 § 2 förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer. Sådana metanolprodukter får i övrigt hanteras utan sådant tillstånd som avses i 7 § 1 samma förordning.</i> <i>Kemiska produkter som tillhör faroklassen Frätande på huden i farokategori 1A som anses som särskilt farliga produkter enbart på grund av sina frätande egenskaper omfattas inte av tillståndskravet för yrkesmässig överlåtelse enligt 7 § 2 samma förordning.</i>

2 a §

Nuvarande lydelse	<i>Föreslagen lydelse</i>
Bestämmelserna i 7 och 9-14 §§ förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer ska inte tillämpas på lacknafta med CAS-nummer 8052-41-3, 64742-88-7 och 64742-82-1 som ämne eller ingående i en blandning. Bestämmelserna ska heller inte tillämpas på styren med CAS-nummer 100-42-5 som ämne eller ingående i en blandning.	

4 §

Nuvarande lydelse	<i>Föreslagen lydelse</i>
Anteckningar behöver inte föras vid överlåtelse av 1. sådana kemiska produkter som undantas enligt 2 § första stycket, 2. starkt frätande kemiska produkter som anses som särskilt farliga produkter enbart på grund av sina frätande egenskaper och som överläts för yrkesmässig hantering.	Anteckningar behöver inte föras vid överlåtelse av 1. sådana kemiska produkter som <i>omfattas</i> av undantagen enligt 2 § första stycket, 2. <i>kemiska produkter i faroklassen Frätande på huden i farokategori IA som anses som särskilt farliga produkter enbart på grund av sina frätande egenskaper och som överläts för yrkesmässig hantering.</i> <i>I fråga om metanolprodukter avsedda för bränslen för motordrift ska anteckningar föras vid yrkesmässig överlåtelse.</i>

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juni 2017.

5.1.2 I fråga om KIFS 2005:7

Kemikalieinspektionen föreskriver med stöd av 25 § förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer att 11 § Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7) om klassificering och märkning av kemiska produkter ska upphöra att gälla vid utgången av maj 2017.

6 Konsekvensanalys

6.1 Inledning

I detta avsnitt redovisar vi konsekvensanalyser för de förslag där vi bedömer att det krävs. Några av de föreslagna ändringarna handlar om att ta bort undantag, som tidigare varit motiverade av en utbredd användning, men där användningen så vitt vi känner till har upphört eller minskat avsevärt (se tabell 4). Att ta bort ett undantag som inte längre utnyttjas ger inga konsekvenser. Om det finns privatpersoner som fortsatt behöver använda en produkt efter att undantaget tagits bort så finns möjligheten att söka tillstånd. Vi anser därmed att konsekvenserna av förslagen att ta bort undantagen är så begränsade att vi inte ser några skäl att genomföra en konsekvensutredning för dessa förändringar.

Följande ändringsförslag bedöms ha konsekvenser som behöver analyseras:

1. Utesluta faroklassen Specifik organtoxicitet-upprepad exponering i farokategori 1 (förkortas STOT RE 1) ur gruppen särskilt farliga kemiska produkter. Det innebär att det inte skulle behövas tillstånd för yrkesmässig överlåtelse eller icke-yrkesmässig användning (d.v.s. privat hantering) för produkter med sådan klassificering.
2. Införa ett undantag för yrkesmässig överlåtelse av produkter som är klassificerade i faroklassen Frätande på huden kategori 1 A. Det innebär att det inte längre skulle krävas tillstånd vid yrkesmässig överlåtelse av sådana produkter.
3. Ta bort undantag som finns för flussmedel. Det innebär att det skulle krävas tillstånd för yrkesmässig överlåtelse eller privat hantering av sådana produkter.
4. Ta bort det undantag som finns för privat användning av metanol. Förslaget innebär att det skulle krävas tillstånd för privat hantering av metanolprodukter, såvida de inte faller under undantaget för bränslen avsedda för motordrift (som t.ex. vissa bränslen för modellmotorer).

6.2 Exkludering av STOT RE 1

6.2.1 Problem- och målformulering

I konsumentprodukter som klassificeras i faroklassen STOT RE 1 finns det framför allt några ämnen som är vanligt förekommande och som är orsaken till att produkterna tillhör den faroklassen. Det gäller styren och tre olika typer av lacknaftor. Dessa ämnen har fått en strängare klassificering i och med CLP-förordningen, eftersom kriterierna för faroklassen STOT RE1 är skärpta jämfört med motsvarande kriterier i äldre regler. Den strängare klassificeringen medför att vanliga produkter skulle omfattas av krav på tillstånd om inte dessa ämnen getts tillfälligt undantag från reglerna. Lacknaftor används bland annat i målarfärger för utomhusbruk, men också för att späda färger och rengöra penslar och verktyg. Användningen bland privatpersoner är utbredd. Styren finns exempelvis i plastspackel för reparation av båtskrov och bilkarosser.

Syftet med förslaget är att undvika de omfattande konsekvenser det skulle få för privatpersoner om det skulle krävas tillstånd för dessa produkter. Som beskrivits i avsnitt 3.3 så är hälsoriskerna med dessa produkter mindre än för produkter i övriga farokategorier, där en enstaka exponering kan vara dödlig eller ge organskador. En kraftig begränsad tillgång till lacknaftor och styrenbaserade konsumentprodukter bedöms inte stå i rimlig proportion till hälsorisken vid förväntad användning. Dessutom skulle tillståndskrav innebära en

administrativ börda för alla de företag som skulle behöva söka tillstånd för att få överlåta dessa produkter.

6.2.2 Nollalternativet

Nollalternativet är att låta nuvarande tillfälliga undantag för styren och lacknafta löpa ut utan att göra några förändringar i regleringen. Det skulle innebära att både vid yrkesmässig överlåtelse och för privat hantering av dessa faroklassade produkter krävs tillstånd från länsstyrelsen. Förutom att ett tillståndskrav på ett direkt sätt försvårar för privatpersoner att använda dessa produkter kan också en indirekt effekt uppstå om färre butiker väljer att saluföra varor som är tillståndspliktiga för privatpersoner. Slutsatsen blir att en utebliven ändring skulle avsevärt minska privatpersoners möjlighet att få tillgång till produkter med styren eller lacknafta. Denna slutsats stärks också av att privatpersoner i liten utsträckning sökt tillstånd för andra särskilt farliga kemiska produkter (se KemI rapport 2/12²³).

Ett stort antal produkter med styren och lacknafta skulle påverkas av nollalternativet.²⁴ Av Kemikalieinspektionens produktregister framgår att kvantiteten konsumenttillgängliga produkter med lacknafta var 5200 ton 2015. Det går inte att veta hur stor del av denna volym som säljs till privatpersoner²⁵. Om vi antar att hälften säljs till privatpersoner motsvarar det 2600 ton. Butiksvärdet för denna volym uppgår till ungefär 100 mnkr²⁶. Enligt branschen finns det inga fullgoda alternativ på marknaden till de aktuella produkterna.

6.2.3 Alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att undvika att tillstånd skulle krävas vid yrkesmässig överlåtelse och för privatpersoner vid användning av produkter med lacknafta eller styren. Ett alternativt sätt att uppnå detta är att permanenta det tillfälliga undantag som finns för styren och de tre naftorna. Nackdelen med detta alternativ är att reglerna blir mindre konsekventa när ämnen som tillhör samma faroklass och farokategori är reglerade på olika sätt. En ytterligare nackdel är att regleringen blir mer komplex när det finns en huvudregel och undantag. Det finns dessutom enligt Kemikalieinspektionens produktregister få konsumentprodukter som är klassificerade som STOT RE 1 på grund av andra ämnen än styren eller lacknafta varför den praktiska skillnaden mellan dessa sätt att reglera skulle vara liten.

6.2.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer

De som berörs av förslaget är privatpersoner som konsumerar produkter i farokategori (STOT RE1), företag som är inblandade i försäljning till privatpersoner eller som yrkesmässigt överlåter produkter, länsstyrelser som behandlar tillståndsansökningar och kommuner som remitteras i tillståndsprocessen och utövar tillsyn.

Privatpersoner

Privatpersoner som vill använda produkter med styren och lacknafta samt andra produkter klassificerade som STOT RE1 kan med förslaget även fortsättningsvis köpa dessa utan att söka tillstånd. Jämfört med nollalternativet innebär det en större tillgång till produkterna,

---

²³ Under perioden 2006 till 2010 fick länsstyrelserna in total 20 ansökningar avseende privat användning.

²⁴ En sökning i kemikalieinspektionens produktregister visar att det finns 565 aktiva produkter som riktar sig till konsumenter och är klassade som faroklass STOT RE 1.

²⁵ Till produktregistret anger registranten total kvantitet samt om produkten är konsumenttillgänglig. Däremot går det inte att utläsa hur stor del av kvantiteten som går till privatpersoner.

²⁶ Butikspris för 1 liter lacknafta är ungefär 40 kronor.

mindre administration och kostnad med ansökan av tillstånd (avgiften är 700 kr och tillståndet gäller högst fem år).

Företag som säljer konsumentprodukter

De företag som blir mest påverkade av förslaget är de som säljer konsumentprodukter inom faroklass STOT RE 1 eller är en del av leverantörskedjan för dessa produkter. Ett tillståndskrav för privat hantering skulle innebära att marknaden för konsumentprodukter skulle minska avsevärt. Nollalternativet skulle därmed innebära minskade försäljningsintäkter, minskat antal arbetstillfällen och minskade vinster. Till en del kan butikernas minskade intäkter kompenseras av att alternativa produkter ökar i försäljning.

De företag som påverkas är tillverkare/importörer, grossister och butiker.

Tillverkare/importörer uppgick 2015 till 14 stycken enligt Kemikalieinspektionens produktregister. Butiker som säljer produkter med lacknafta och styren är framför allt färghandlare och bygghandlare. Uppgifter om antalet butiker i dessa kategorier går att få fram ur SCBs företagsdatabas. Antalet färghandlare (SNI-kod 47.523) i Sverige med minst en anställd uppgick 2016 till 400 stycken. Av dessa hade 83 % färre än 10 anställda. Antalet bygghandlare (SNI-kod 47.522) i Sverige med minst en anställd uppgick 2016 till 509 stycken. Av dessa hade 82 % färre än 10 anställda. Hur många grossister som påverkas finns det ingen statistik för. Vi bedömer att det är betydligt färre än antalet butiker men kan vara fler än antalet producenter och importörer. Vi antar att det rör sig om cirka 100 st. Vår uppskattning blir att totalt påverkas cirka 1000 företag som överlåter konsumentprodukter.

Företag som säljer produkter för yrkesmässig användning

För företag som är inblandade i yrkesmässig överlåtelse av produkter inom faroklass STOT RE 1 för yrkesmässig användning innebär förslaget en regelförenkling jämfört med nollalternativet. Företagen undviker de kostnader det innebär i administration och avgifter för tillståndsansökan (avgiften är 2300 kr och tillståndet gäller högst fem år). I administrationen ingår förutom ansökningsförfarandet också att löpande dokumentera överlåtelser, vilket är ett krav för produkter som är klassade som särskilt farliga. Hur stor börda ett tillståndskrav innebär beror bland annat på om företaget även hanterar andra tillståndspliktiga produkter. För ett företag som behöver lägga till en ytterligare produkt till ett befintligt tillstånd uppskattar vi det till ett par timmars arbete vid ansökningstillfället. För ett företag som tidigare inte behövt söka tillstånd för några produkter kan ett nytt krav på tillstånd innebära en till två arbetsdagar för själva tillståndsansökan. Till det kommer det löpande arbetet med att bevaka att gällande tillstånd efterlevs och att uppfylla anteckningsskyldighet. Detta löpande arbete uppskattar vi tar upp till en arbetsdag per år.

Småföretag

Effekterna för små företag antas vara mer betydande än för större företag. Tillståndsansökan kräver fördjupade kunskaper om kemikaliereglerna vilket är lättare att underhålla för ett större företag. När ett företag ansöker om tillstånd kan det inkludera alla de produkter som omfattas av tillståndskrav i samma ansökan. Små företag antas i högre utsträckning söka tillstånd för enskilda produkter och kan därför gynnas särskilt av detta förslag till regelförenkling.

Konkurrensförhållande för företag

Den svenska marknaden för konsumentprodukter inom faroklass STOT RE 1 skulle i nollalternativet kraftigt minska till följd av kravet på tillstånd för privatpersoner. I den mån svenska tillverkare av konsumentprodukter inom faroklass STOT RE 1 säljer sina produkter

även utanför Sverige kan förslaget ha en positiv inverkan på dessa företags konkurrensförutsättningar. För butiker, grossister och tillverkare av produkter riktade till företag bedöms förslaget ha en sådan liten påverkan på kostnaderna att det inte är relevant att analysera konsekvenser för konkurrensförhållanden.

Länsstyrelser och kommuner

Förslaget innebär att länsstyrelser inte behöver hantera ansökningar om tillstånd för produkter klassificerade som STOT RE1. Länsstyrelserna kommer därmed inte heller ta in några avgifter för dessa ansökningar.

Länsstyrelser skickar vanligen tillståndsansökningar på remiss till berörda kommuner. Förslaget innebär därmed att kommunerna inte behöver administrera de remitterade ansökningshandlingarna för de specifika produkterna.

6.2.5 Analys av alternativ

Att låta undantaget för produkter med styren eller lacknafta, löpa ut utan någon åtgärd skulle innebära omfattande konsekvenser för framför allt privatpersoner. Privatpersoner som vill använda produkter med styren eller lacknafta skulle stöta på hinder i krav på ansökan och färre butiker som saluför produkterna och dessutom behöva betala en avgift för ansökan. De företag som påverkas är framför allt de som överlåter produkter för privat användning. För övriga företag som överlåter produkter skulle tillståndskrav innebära ökade kostnader för administration av ansökningar samt för tillståndsavgifter. De beskrivna konsekvenserna för konsumenter och företag bedöms inte stå i proportion till den riskminskning som uppnås med ett tillståndskrav.

6.3 Undanta frätande produkter för yrkesmässig överlåtelse

6.3.1 Problem- och målformulering

Produkter klassificerade som frätande på huden i kategori 1A används yrkesmässigt bland annat för rengöring inom lokalvård, livsmedelsindustri och i storkök. Krav på tillstånd för dessa produkter innebär kostnader för administration och avgifter vilket påverkar ett stort antal företag inom nämnda branscher. Syftet med att ta bort tillståndskravet för yrkesmässig överlåtelse är att genomföra en regelförenkling som minskar administration och kostnader framför allt för företag men även för länsstyrelser och kommuner.

6.3.2 Nollalternativet

Alternativet till att undanta frätande produkter i kategori 1A från kravet på tillstånd för yrkesmässig överlåtelse är att låta nuvarande tillståndskrav finnas kvar.

6.3.3 Alternativa lösningar

Några alternativa sätt att uppnå minskad administration och kostnader har inte identifierats.

6.3.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer

De som påverkas av förslaget är företag som överlåter produkter klassificerade i faroklassen Frätande på huden i farokategori 1A. Även länsstyrelser och kommuner som hanterar tillståndsansökningar påverkas. Som beskrivs i avsnitt 3.3 så är syftet med tillståndskrav för

yrkesmässig överlåtelse inte att motverka olyckor på arbetsplatsen. Så förslaget bedöms inte ge några ökade arbetsmiljörisker.

Syftet med tillståndskrav för yrkesmässig överlåtelse är att ha en regional kontroll av förekomsten av sådana produkter och att motverka att produkterna hamnar i orätta händer (s. 14 i KemI:s rapport 2012:2). Men med tanke på den utbredda användningen av produkterna inom företag ser vi inte att dagens tillståndskrav ger något effektivt skydd mot att produkterna hamnar i orätta händer. Att ta bort tillståndskravet skulle därmed inte ge någon ökad risk.

Företag

Förslaget innebär en regelförenkling. Inblandade företag påverkas genom minskade kostnader för administration och avgifter för tillstånd. Omfattningen av administration och kostnader för enskilda företag motsvarar de som beskrivs i 6.2.4 avseende förslaget om STOT RE 1. Hur många företag som påverkas är svårt att uppskatta. Varken SCBs företagsdatabas eller Kemikalieinspektionens produktregister ger några uppgifter som kan användas. En branschföreträdare uppskattar att det uppgår till hundratals företag.

Förslaget antas ge större effekter för små företag, på samma sätt som beskrivs för STOT RE 1 i avsnitt 6.2.4.

Förslaget innebär som beskrivits ovan minskade kostnader till följd av tillståndskravet för företag som yrkesmässigt överlåter produkter faroklassade som starkt frätande i kategori 1A. Förutom denna konsekvens bedöms inte förslaget på något annat sätt påverka konkurrensförhållandena för företag. Förslaget bedöms inte på annat sätt bidra till att begränsa antalet företag som agerar på marknaden, begränsa företagets förmåga att konkurrera eller minska företagets drivkraft att konkurrera.

Länsstyrelser och kommuner

Länsstyrelser påverkas genom att de inte behöver hantera några ansökningar om tillstånd för yrkesmässig överlåtelse. Länsstyrelserna kommer därmed inte heller ta in några avgifter för dessa ansökningar. Länsstyrelser skickar vanligen tillståndsansökningar på remiss till berörda kommuner. Det innebär att även för kommunerna minskar administrationen av remitterade ansökningshandlingar.

6.3.5 Analys av alternativ

Eftersom det finns en utbredd yrkesmässig användning av frätande produkter i faroklassen skulle förslaget om att ta bort tillståndskravet underlätta för många företag samtidigt som de som hanterar ansökningar också får en minskad arbetsbörda.

6.4 Ta bort undantag för flussmedel

6.4.1 Problem- och målformulering

Flussmedel är ämnen som används för att sänka ett ämnes smältpunkt och göra det mer lättflytande och används framför allt vid lödning och svetsning. Flussmedel kan ha varierande giftighet och endast en liten andel är klassade som särskilt farliga²⁷. Som beskrivs i tabell 4 är förslaget att ta bort undantaget från tillståndskrav för flussmedel. Motivet är att minska riskerna förknippade med att privatpersoner hanterar särskilt farliga flussmedel samt att ha en

---

²⁷ I Kemikalieinspektionens produktregister så är enbart två flussmedel registrerade som konsumenttillgängliga i de aktuella faroklasserna. Dessa produkter har ingen rapporterad kvantitet de senaste åren.

ökad kontroll av förekomsten av sådana produkter i samhället genom tillståndskrav vid yrkesmässig överlåtelse.

6.4.2 Nollalternativet

Alternativet till att ta bort undantaget för flussmedel är att låta det finnas kvar, vilket innebär att inget tillstånd krävs, för yrkesmässig överlåtelse eller privat hantering.

6.4.3 Alternativa lösningar

Några alternativa sätt att uppnå riskminskningen har inte identifierats.

6.4.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer

De som framför allt kan komma att påverkas av att undantaget för flussmedel tas bort är privatpersoner som använder flussmedel, företag som är inblandade i försäljning av flussmedel till privatpersoner och företag som yrkesmässigt överlåter flussmedel. Även länsstyrelser och kommuner påverkas.

Privatpersoner

Eftersom huvuddelen av de flussmedel som säljs till privatpersoner inte är att betrakta som särskilt farliga får ett tillståndskrav begränsade effekter. Genom att införa ett tillståndskrav för särskilt farliga flussmedel ges incitament att byta ut dessa mot mindre farliga. Finns det för specifika ändamål ett behov av att använda ett särskilt farligt flussmedel finns möjligheten att söka tillstånd.

Företag

Företag som är inblandade i yrkesmässig överlåtelse av flussmedel som är klassade som särskilt farliga kemiska produkter skulle påverkas av att undantaget togs bort på så sätt att de skulle behöva söka tillstånd. Dessutom omfattas de därmed av krav på anteckningsskyldighet. Omfattningen av administration och kostnader för enskilda företag motsvarar de som beskrivs i 6.2.4 avseende förslaget om STOT RE 1. Antalet företag som påverkas är litet. Uppgifter från Kemikalieinspektionens produktregister visar färre än fem företag som tillverkar eller importerar flussmedel i de aktuella faroklasserna. Till detta kommer företag som yrkesmässigt överlåter sådana flussmedel. Vi uppskattar att det totalt rör sig om som mest 20 företag..

Förslaget bedöms, som beskrivits ovan, leda till ökade kostnader för administration för som mest 20 företag. Den administrativa kostnaden kan bli större för små företag. I övrigt bedöms förslaget inte påverka konkurrensförhållanden för företag eller ha någon särskild inverkan på små företag.

Länsstyrelser och kommuner

Länsstyrelser och kommuner kan påverkas genom ett ökat antal ansökningar om tillstånd från företag och privatpersoner.

6.4.5 Analys av alternativ

Förslaget att ta bort undantagen för flussmedel förväntas ge små direkta effekter. Motivet till att göra förändringen är att huvuddelen av flussmedlen som säljs till privatpersoner inte faller inom någon av faroklasserna som betraktas som särskilt farliga. Om det skulle finnas konsumenttillgängliga flussmedel som tillhör kategorin särskilt farliga är det relevant att personerna måste ansöka om tillstånd. Dessutom är det befogat med krav på överlåtelsestillstånd för företag som säljer särskilt farliga flussmedel, t.ex. de som innehåller

fluorvätesyra. Det finns därmed inga motiv till att behålla ett undantag från det generella tillståndskravet för flussmedel som tillhör kategorin särskilt farliga kemiska produkter.

6.5 Ta bort undantag för metanol

6.5.1 Problem- och målformulering

Privatpersoners hantering av metanol är undantagen från tillståndskravet för särskilt farliga kemiska produkter. Yrkesmässig överlåtelse av metanol kräver däremot tillstånd. Den främsta användningen av metanol för privatpersoner är som motorbränsle inom speedway och för radiostyrda bilar och modellflygplan. Privatpersoner kan även använda metanol i spritkök och som lösningsmedel eller för färgförtunning.

Förslaget är att ta bort undantaget för metanol för att minska riskerna för allvarliga hälsoskador till följd av att privatpersoner hanterar metanol. Som beskrivs i tabell 4 kommer undantaget för motorbränslen innebära att metanolprodukter som används som bränsle avsett för motordrift fortfarande är undantagen tillståndskravet.

6.5.2 Nollalternativet

Alternativet till att ta bort undantaget för metanol är att låta det finnas kvar vilket innebär att tillstånd inte krävs för privat hantering av metanol.

6.5.3 Alternativa lösningar

Någon alternativ lösning är inte identifierad.

6.5.4 Identifiering och bedömning av konsekvenser för olika aktörer

De som berörs är i första hand privatpersoner som använder metanol och företag som är inblandade i försäljningen av metanol till konsumenter.

Privatpersoner

Huvuddelen av den privata användningen är som motorbränsle och den användningen påverkas inte av förslaget. Annan användning är mycket liten bland privatpersoner. För användning i spritkök eller som lösningsmedel för färg finns dessutom etanolbaserade alternativ som är mindre farliga men med likvärdig funktion. Om viss privat hantering ses som nödvändig finns fortfarande möjlighet för privatpersoner att ansöka om tillstånd.

Företag

Det finns två kategorier av företag som säljer metanol till privatpersoner, de som är specialiserade på motorbränslen och färgbutiker. Den första kategorin påverkas inte av förslaget. De flesta färgbutiker har inte metanol i sitt sortiment. Vi uppskattar att som mest 10 % av färgbutikerna säljer metanol vilket motsvarar 40 stycken. För färgbutiker är metanol en liten produkt och försäljningen riktar sig dessutom framför allt till företag. Effekterna för färghandlare blir därmed små av ett tillståndskrav för privatpersoner. Förslaget bedöms inte påverka konkurrensförhållanden för företag eller ha någon särskild inverkan på små företag.

6.5.5 Analys av alternativ

Privatpersoner använder i liten utsträckning metanol till annat än motorbränsle. Behovet av ett generellt undantag för privatpersoners användning av metanol finns därmed inte längre. För andra användningsområden än som motorbränsle finns det dessutom mindre farliga alternativ.

6.6 Samråd

I myndighetens arbete med att ta fram förslagen bjöd vi in branschorganisationer och Giftinformationscentralen till ett samrådsmöte 9 november. Branschorganisationerna som fanns representerade var Kemisk-Tekniska leverantörsförbundet (KTF), Sveriges färgfabrikanters förening (SVEFF), Branschföreningen för industriell och institutionell hygien (IIH) samt Innovations och kemiindustrierna i Sverige (IKEM). Vid mötet redogjorde vi för myndighetens förslag avseende vilka faroklasser som ska inkluderas i särskilt farliga kemiska produkter samt vilka undantag vi föreslår ska vara kvar respektive upphävas. På en punkt skiljer sig förslagen som presenterades mot förslagen i detta dokument. På mötet redovisade vi förslaget att produkter i faroklass frätande på huden kategori 1 A fortsatt skulle kräva tillstånd både för yrkesmässig överlåtelse och privat användning. Men vi föreslår här att yrkesmässig överlåtelse ska vara undantagen från tillståndskravet.

Giftinformationscentralen fokuserade framför allt på frätande produkter.

Giftinformationscentralen redovisade antalet frågor de får in kopplade till incidenter med frätande propplösare. Frågorna har ökat senaste åren och Giftinformationscentralen ser ett fortsatt behov att reglera den privata användningen av starkt frätande produkter. Man vill också ha bort undantaget för natrium- och kaliumhydroxid för privat hantering. I övrigt redovisade man inga invändningar mot de förslag som presenterades.

KTF och IIH framförde vid mötet att de ser de svenska reglerna kring särskilt farliga kemiska produkter som ett handelshinder. De ser inget behov av en svensk reglering utan anser att hälso- och miljörisker ska regleras på EU-nivå genom CLP och Reach. När det gäller de specifika förslagen på faroklasser och undantag har KTF och IIH synpunkter på ett område och det gäller faroklassen frätande på huden kategori 1 A. Organisationerna anser att faroklassen varken bör kräva tillstånd för yrkesmässig överlåtelse eller för privat användning. Organisationerna menade att i faroklassen hamnar en rad vanligt förekommande produkter, t.ex. avkalkningsmedel, toalettreningsmedel, ugnsrensingsmedel och rengöringsprodukter för lokalvård och livsmedelsindustri. Organisationerna är tveksamma till om kravet på tillstånd för yrkesmässig överlåtelse leder till att risken för olyckor minskas. Samtidigt innebär kravet på tillstånd för yrkesmässig överlåtelse en administrativ belastning för berörda företag och länsstyrelserna. Branschorganisationerna anser att de tar sitt ansvar och arbetar kontinuerligt med kommunikation för att minska risker i användarledet. Branschen arbetar också med förbättrade förpackningslösningar, doseringshjälpmedel med mera. När det gäller övriga förslag avseende faroklasser och undantag redovisade branschorganisationerna inga invändningar. Branschen lyfte särskilt fram att de stödjer förslaget om att undanta STOT RE 1 från tillståndskraven.

De framförda synpunkterna har beaktats i vårt arbete med att utarbeta förslagen.

6.7 Tidpunkt för införande

Med tanke på att det tillfälliga undantagen för styren och de tre naftorna löper ut 31 maj 2017 är det angeläget att ändringarna gällande STOT RE 1 träder i kraft senast 1 juni 2017. I övrigt ser vi inga behov av särskild hänsyn när det gäller tidpunkt för när reglerna ska träda i kraft.

7 Kontakter

Melvås, Anna (2016). KTF - Kemisk-tekniska leverantörförbundet och Sveff - Sveriges Färgfabrikanters Förening

Flodberg, Ulrika (2016). IHH – Branschföreningen för industriell och institutionell hygien

Pettersson, Anders (206). Rekal Svenska AB, medlem i IHH.

Wall, Göran (2016). IKEM - Innovations- och kemiindustrierna

Petersson, Emma (2016). Giftinformationscentralen

Östberg, Lovisa (2016). Giftinformationscentralen

8 Litteraturförteckning

Kemikalieinspektionen, 2012, Rapport 2/12. *Överlåtelse av särskilt farliga kemiska produkter m.m.* Rapport från ett regeringsuppdrag.

<http://www.kemi.se/global/rapporter/2016/rapport-1-16-forslag-till-nationella-regler-for-hogfluorerade-amnen-i-brandslackningsskum.pdf>

Bilaga 1: Sändlista – Remiss

Organisation	E-post
Kemisk-tekniska leverantörförbundet (KTF) Sveriges Färgfabrikanters Förening (Sveff)	anna.melvas@ktf.se
Branschföreningen för industriell och institutionell hygien (IIH)	ulrika.flodberg@ktf.se
Innovations- och kemiindustrierna (IKEM)	michael.reineskog@ikem.se
Giftinformationscentralen	lovisa.ostberg@gic.se
Arbetsmiljöverket	marie.cardfelt@av.se
MSB	registrator@msb.se
Konsumentverket	konsumentverket@konsumentverket.se
Folkhälsomyndigheten	agneta.falk.filipsson@folkhalsomyndigheten.se
Kommerskollegium	registrator@kommers.se
Polismyndigheten	registrator.kansli@polisen.se
Regelrådet	regelradet@regleradet.se
Näringslivets Regelnämnd	Info@nnr.se
Sveriges kommuner och landsting	kerstin.blom.bokliden@skl.se
Länsstyrelsen Stockholm	stockholm@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Västra Götalands län	vastragotaland@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Skåne	skane@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen Norrbotten	norrboten@lansstyrelsen.se
Stockholms stad	miljoforvaltningen@stockholm.se
Göteborgs stad	miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se
Malmö stad	miljo@malmo.se
Landskrona stad	miljo@landskrona.se
Borås stad	miljo@boras.se
Städbranschen Sverige	info@stadbranschensverige.se
Svensk Handel	info@svenskhandel.se
Svensk Dagligvaruhandel	per.baumann@svdh.se
Sveriges Byggindustrier	info@sverigesbyggindustrier.se
Svenska Petroleum & Biodrivmedel Institut (SPBI)	info@spbi.se
Svetskommissionen	info@svets.se
AGA Gas AB	kundservice@se.aga.com
Sveriges Modellflygförbund	kansli@modellflygforbund.se

För kännedom

Miljö- och energidepartementet	m.registrator@regeringskansliet.se

Bilaga 2: Remissammanställning

I dokumentet nedan återfinns remissammanställningen i ärendet. I denna redovisas inkomna synpunkter samt Kemikalieinspektionens kommentarer.

Remissammanställn
ing.docx